

מסרים לכל...

בעריכת הרב נחום גמליאל

לקח מהפרשה,

'והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה' (כח' יב')

הבן איש חי בספרו 'עוד יוסף חי' כותב בשם אביו, שסולם מספרו 136 וזו בדיוק הגימטריא של המילה 'ממון'. ועל דרך זה פירש את הפסוק שלפנינו בדרך מוסר. 'והנה סולם', דהיינו על ידי הממון, מרגיש האדם כי הוא מוצב ארצה! פירוש: שהממון מגיע אליו על ידי כוחו ועוצם ידו מהעסקים שעוסק בארץ. אך באמת, 'וראשו מגיע השמימה', הכול תלוי בהשגחת היושב בשמים הבורא יתברך, שרק ברצונו יעשיר האדם וירוויח, וברצונו יפסיד כל רכושו עד שיהפוך לבעל חוב. וזאת על ידי ש'והנה מלאכי אלוקים' - הממונים על הפרנסה - עולים ויורדים בו. מעלים - את מי שיעלה ויצליח בעסקיו. ומורידים - את מי שירד ויפסיד.

ואמרתי אני - כותב הבן איש חי - להוסיף על דבריו, ולהסביר מה שייכות המילה 'ממון' למילה 'סולם', שדווקא בסולם זה נרמז הממון? וזאת על פי משל: סולם נאה נשען לו על קיר הבית ובו עשרה שלבים, כולם שווין לטובה במראה ובקומה. עם כל זה השלב העליון מכולם פתח פיו בגאון לומר 'הנני החשוב והגדול מכולם, ואם לא כן, לא היה בעל הבית נותן אותי עליון עליכם'. והנה עבר אדם במקום וכשמעו את דברי הגאות הללו, ניגש תיכף אל הסולם, הפכו ברגע, וכהרף עין השפיל את העליון והגביה את התחתון. ויהי אחר הדברים האלו ניחם השלב העליון על גאוותו, בראותו איך ברגע אחד ירד 'מאיגרא רמא לבירא עמיקתא' (מהר גבוה לעמק נמוך) אבל עכשיו הבין גם השלב העליון החדש, כי אין לו להתגאות על היותו עליון לכולם, שכן הכול תלוי בהחלטת האדם העומד להפוך את הסולם מקצה אל קצה.

ומכאן נמשל הברור מאליו: אליכם אישים אקרא אל תתגאו בעושרכם! כי העושר הוא כמו שלב בסולם, לגל החוזר בעולם, היום למעלה וכהרף עין סובב למטה. ואם כן מסיים הבן איש חי, מובן מדוע רמזה התורה על הממון במילה 'סולם', ללמדנו כי כמו שבסולם אין לשלב העליון שום עליונות במה שהוא עומד למעלה, כך אל יתגאה העשיר בעשרו לאמור כי כוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה, כי ברגע אחד יכול להתהפך ולהישאר ערום וחסר כל. ולעניינינו נוכל ללמוד מכאן, שכדאי לתפוס את הזמן שיש לנו קצת כסף ולחלקו לצדקה, שאם לא נעשה זאת עכשיו מי ערב לנו שהכסף יחכה עד מחר בארנקנו... ים הצרות בעם ישראל גועש וסוער ירחם האלוקים וישמור. אם עד לאחרונה היו גבאי הצדקה באים לבתי הכנסיות כדי לערוך מגביות אחת לכמה חודשים, הרי שבאחרונה כמעט מידי שבוע מתבקשים המתפללים להאזין לדבריו של גבאי צדקה אחר, המעורר את הציבור לתרום למשפחה שאחד מראשיה נפטר לבית עולמו והותיר אחריו יתומים ועוללים רכים.

והדברים מחרידים כל לב. כמה תלמידי חכמים פנו אל הרב הגאון ר' אהרן שטיימן ושאלו מה יהיה הסוף? דהיינו כיצד אפשר להמשיך ולתבוע מציבור האברכים שיתרמו כסף למגביות הנערכות חדשות לבקרים? ענה להם הגאון שגודש הצרות הוא הרבה יותר ממה שהם חושבים ר"ל, ואם כן באיזה כוח נוכל לעצור את חרבו של מלאך המוות המתנפנפת עלינו אם לא מכוחה של צדקה המצילה ממוות. אדרבא ואדרבא טען מורנו הגאון שליט"א ככל שהצרות מתרבות, זה הזמן להתחזק יותר ויותר במצוות הצדקה... (טובך יביעו)

פינת החלכה

מהלכות חנוכה

- א: בתקופת בית המקדש השני גזרו מלכי יוון גזירות על עם ישראל.
- ב: במסגרת הגזרות לא הניחו להם לעסוק בתורה ולקיים מצוות.
- ג: עם ישראל ובראשם משפחת חשמונאי לא היו מוכנים להיכנע ופתחו במרד.
- ד: הקב"ה ריחם עליהם והצילם מידי היוונים, ועיקר הנס היה בחנוכה.
- ה: כשגברו החשמונאים על היוונים, נכנסו לבית המקדש ורצו להדליק את הנרות במנורה.
- ו: החשמונאים לא מצאו שמן טהור היות והיוונים טמאו את כל השמנים.
- ז: לבסוף מצאו פך אחד של שמן טהור שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, והיה בו מספיק כדי להדליק יום אחד בלבד, ונעשה נס והדליקו ממנו שמונה ימים.
- ח: זכר לניצחון ונס פך השמן תקנו חכמים לעשות שמונה ימים אלו הלל ושמחה ולהדליק בהם נרות חנוכה.
- ט: חנוכה נשך שמנה ימים מכ"ה בכסלו.

מדריך להורה 'האובד' חלק ב'

בשבוע שעבר ציינו כי הפעולה הראשונה אותה אנו צריכים לנקוט: היא תפלה לבורא עולם שיעזור לנו לגדל ולחנך את הילדים כרצונו.

מה אנו צריכים לעשות בעצמנו?

לעיתים בעיות בחינוך הילדים נגרמות כתוצאה מחוסר ביטחון של ההורים. להורים קשה להציב גבולות ולהיות סמכותיים. ביטחון עצמי הוא תנאי הכרחי להצלחה. כדי לחזק את הביטחון העצמי כדאי להשתתף בחוגים של מודעות עצמית, או בשיעורים / חוגים להנחיית הורים.

מהו חוג הורים?

התכנסות קבועה של נשים קבועות - ללא הילדים - עם מנחה, שם לומדים שלכל התנהגות יש מטרה. לומדים מה הילד מעוניין להשיג בהתנהגות שלו, לומדים גם שהתנהגות הילד מושפעת במידה רבה מההתנהגות שלנו ההורים, רוכשים כלים להעצים את מעמדנו כהורים, ומקבלים תמיכה לשינוי. החוג נושא בדרך כלל אופי פתוח ונעים, כשכל פעם עולה נושא אחר שאותו מנסים להקיף מכל הכוונים.

בהצלחה ושבת שלום, שושנה.

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" (כח,יד).

בזוהר נאמר שה'סולם' הוא סולם התפילה.

וימלאכי אלוקים הם המלאכים הנבראים מאותיות התפילה. המלאכים האלה עולים תחילה, ואחר-כך יורדים ומביאים את שפע הברכה הנובע על-ידי התפילה.

(ספר המאמרים תשי"ט)

סיפור לשבת

עיניים צופיות

העיר צ'ירינגוב רעשה ונגעשה. ר' יקותיאל הגביר הושם במאסר, באשמת מעילה בכספי המדינה והעלמת מס. התדהמה הגדולה הייתה מנת-חלקם של כל תושבי העיר, גם הגויים. סוחר גדול ועתיר נכסים היה. את עסקיו המסעפיים נהל עם כל גדולי ושועי הארץ וכל ישותו אמרה כבוד. אולם מעמדו הרם, כמו ביתו המפאָר שהתנוסס ברחוב הרזונים, לא העבירוהו על דעתו. איש ירא-שמים וחסיד היה, תלמיד-חכם ומתהדר במצוות. גם יחסיו עם הבריות נאים היו. מעולם לא התנשא ולא התנפח בארשת של חשיבות. בבית-הכנסת החסידי היה כאחד האדם, חסיד מן המניין. על-כן הוקירו אותו כל ידידיו וכל תושבי העיר.

זאת הייתה הסבה לצערם העמוק של תושבי צ'ירינגוב למשמע הבשורה על מאסרו. מה גם שבתוך לבם לא האמינו כלל באשמות שהוטחו בו והיו משכנעים כי אך עלילות שווא הן. אבל הימים נקפו, וכל המאמצים הגלויים והסמויים שהשקעו בנסיון לשחרר את הגביר - לא נשאו פרי. גם הערעור שהגש על פסק בית-המשפט והדיון המחודש בענינו, לא שנו דבר. הדין נגזר: ר' יקותיאל יגלה לעשר שנות עבודה בסיביר הרחוקה והקפואה. יום לפני מועד שלוחו לסיביר, הגיע לתא מעצרו הרב החסיד דוד-צבי חו, רבה של צ'ירינגוב. ר' יקותיאל בקש אליו את הרב. הרב נענה מיד לבקשתו. בניסתו של רב העיר עוררה את התרגשותו של ר' יקותיאל והוא פרץ בבכי נסער. רק פשנרנע מעט, הצליח לפתח את פיו והחל לדבר: "הנני מבקש את סליחתו של הרב על שהטרחתיו לבוא לכאן. לא עשיתי זאת למען צורך אישי בלשהו, אלא כדי שידעו עד כמה יש לצית לדבריהם של צדיקים בלא פחל ובלא שרק.

ר' יקותיאל בלע את רקו, נשם עמקות והחל לספר: "בידוע, נוהג הייתי לנדד רבות לצרכי עסקי. את דרכי הייתי עושה בדרך-כלל ברפבת, במחלקה הראשונה, שנועדה לעשירים ולמבדדים. "לפני פשלש שנים, בעודי יושב בתאי שברפבת, נכנס אלי אחד הכרטיסנים שהפירני וגלה לי, כי בקרון הסמוך נוסע הרב שניאורסון המפרסם (המהר"ש - רבי שמואל - מליובאוויטש), ושאים רצוני בכך, יוכל לפתח את דלת קרונו כדי שאוכל לראותו. "הרעיון להציץ בפניו הקדושים קסם לי כמובן והלכתי אחרי הכרטיסן. ברגע שנפתחה דלת הקרון והבחנתי בפניו של הרבי, שישב על מושבו ועסק בעניני - רעדה אחזתני. מראהו הפיק קדשה שהרעידה את לבי. כבר אמרתי לסב על עקבי ולשוב לתאי, אך באותו רגע הרים הרבי את עיניו, הביט בי וסמן לי להכנס פנימה. "הייתי נרגש מאוד. כל הענין בא לי בלי הכנה מקדמת וממש רעדתי. אבל הרבי חיד אלי במאור-פנים והזמינני לשבת מולו. הוא הושיט לעברי את קפסת הסיגריות שלו וכבדני באחת. זה הרגיע מעט את רוחי.

"הרבי החל לשאול אותי שאלות הקשורות בי אישית. הוא התענין בפרוטרוט במצב עסקי, במצב בני-משפחתי ובארח חיי. אט-אט נרגעתי מיראתי ונשפיתי בהתענינותו הכנה בי. הרבי שואל ואני משיב ומספר. במיוחד גלה הרבי ענין רב באנשי השלטון שאתם אני בא במגע לצורך עסקי. הוא בקש לדעת את שמותיהם ופרטים שונים הקשורים בהם. "על פניו של הרבי נכר היה כי הוא עומד לסיים את השיחה. הוא הזדקף מעט על מושבו, לכסן לרגע קל את מבטו כלפי החלון והנוף שגשקף בצדו, ואחר שב והביט בי. בקול שקט אך פסקני אמר לי לפתע: "כמי שנקנס בחדריהם של כמה וכמה שרים, נדאי דוע לך כי הממשלה בונה עתה מסלות ברזל בסיביר. תוכל מן הסתם להשיג המלצות טובות אצל השר פוטייסקושינקוב, וכך תוכל לקבל עבודת קבלנות טובה."

"הבנתי שהשיחה באה לקצה. הרפנתי את ראשי בהכנעה ויצאתי מקרונו של הרבי, תוך שהוא מביט בי בצאתי ומהנהן בראשו כמחזק את דבריו האחרונים. "חזרתי לתאי ושחזרתי את החווה המרתקת שעברה עלי. אבל פשהגעתי לדבריו האחרונים של הרבי, הם נראו לי תמוהים ביותר. מדוע עלי לחפש עסקים מפקפקים בסיביר הרחוקה בשעה שעסקי כאן פורחים ומשגשגים?

"שטוף הדברים השפית ממני את הפגישה ברפבת וגם את דברי הרבי. והנה...", הגביר פרץ שוב בבכי, והמשיך: "עכשו אני מבין. הרבי ראה בעיני רוחו כי יהיה עלי להגיע איכשהו לסיביר. אלו שמעתי בקולו, אמנם הייתי כיום בסיביר, אבל פאיש עסקים נכבד. משלא שעיתי לעצתי, באה עלי הצרה הזאת, ואני נוסע לשם כאסיר אמלל, כבול באזקיים". (תורתך שעשועי)